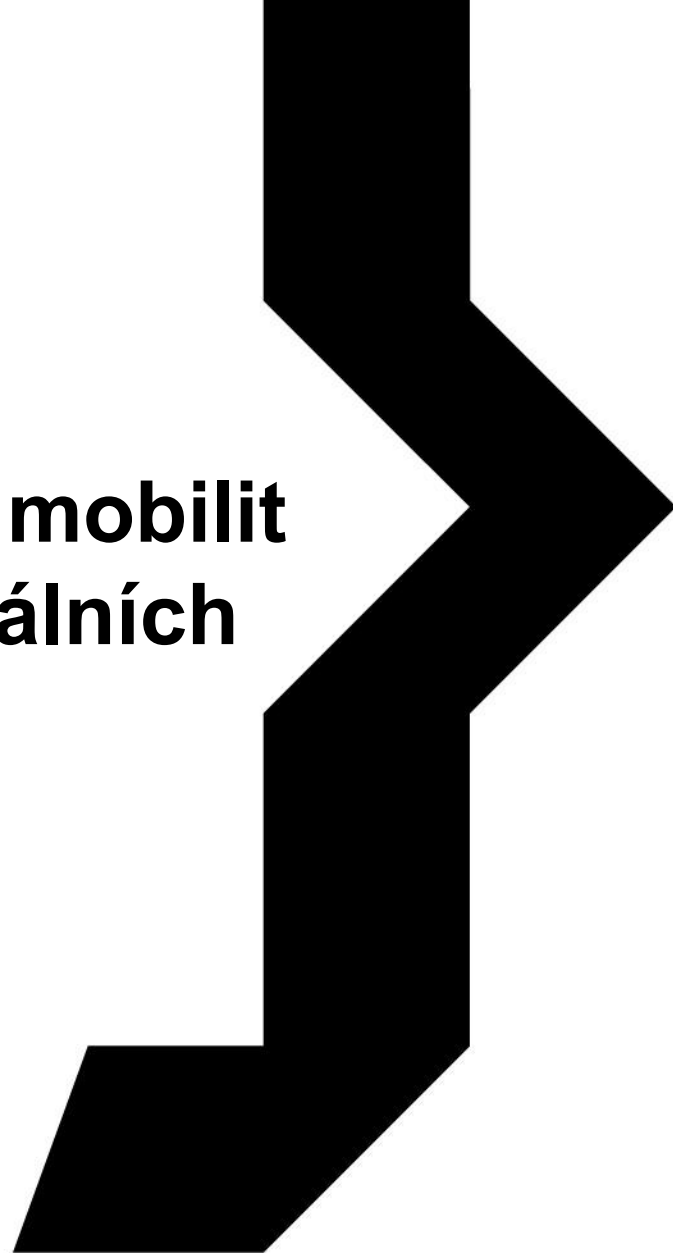

Problematika virtuálních mobilit z perspektivy dvou centrálních rozvojových projektů

2021 - 2022

Leona Stašová

- *Analýza potenciálu virtuálních mobilit a možností jejich rozvoje na vysokých školách (2021)*

- *Udržitelnost a další rozvoj virtuálních mobilit na vysokých školách (2022)*

Zapojeno 23 vysokých škol v obou letech
(struktura zapojených VŠ drobně odlišná)

Hlavní garant projektu: Univerzita Hradec Králové

Užší koordinační tým: UHK + UK + OU (+ AVU)

- **zmapovat současný stav nastavení virtuálních mobilit na zapojených vysokých školách**, jejich legislativní rámec na úrovni EU, ČR i dokumentů jednotlivých vysokých škol, analyzovat problematická místa virtuálních mobilit z perspektivy různorodých aktérů i studentský zájem o virtuální mobility (2021)
- **podrobněji analyzovat vybrané aspekty problematických míst VM/KM** (evidenci, validaci, udržitelnost a motivační faktory, aspekty spolupráce se zahraniční VŠ, zaměstnanecké VM, VM v kontextu metod internacionalizace kurikula, KM na uměleckých VŠ) (2022)
- **sdílet dobrou praxi a zkušenosti**

1. Jaký je aktuální stav nabídky a realizace virtuálních mobilit na českých vysokých školách?
2. Jak je nastaven legislativní rámec virtuálních mobilit na úrovni EU, ČR a na jednotlivých školách?
3. Mají studenti zájem o virtuální mobility?
4. **Na jaké problémy narážejí vysoké školy při realizaci virtuálních mobilit?**
5. Jaká je praxe v oblasti virtuálních mobilit na zahraničních vysokých školách?

Studentské VM

1. Co vše je třeba vyřešit při nastavování nabídky virtuálních a kombinovaných mobilit ve spolupráci s partnery v zahraničí?
2. Jaký je stav validace a evidence VM/KM?
3. Jak a čím lze podpořit další udržitelnost VM/KM na českých vysokých školách?
4. Jaké jsou zkušenosti s realizací VM v kontextu metod internacionalizace kurikula na úrovni kateder/oddělení/ústavů/ateliérů?
5. Jaké zkušenosti a příklady dobré praxe máme z oblasti zaměstnaneckých mobilit?
6. Jak mohou být využity KM na uměleckých vysokých školách?

**Studentské i
zaměstnanecké
VM/KM**

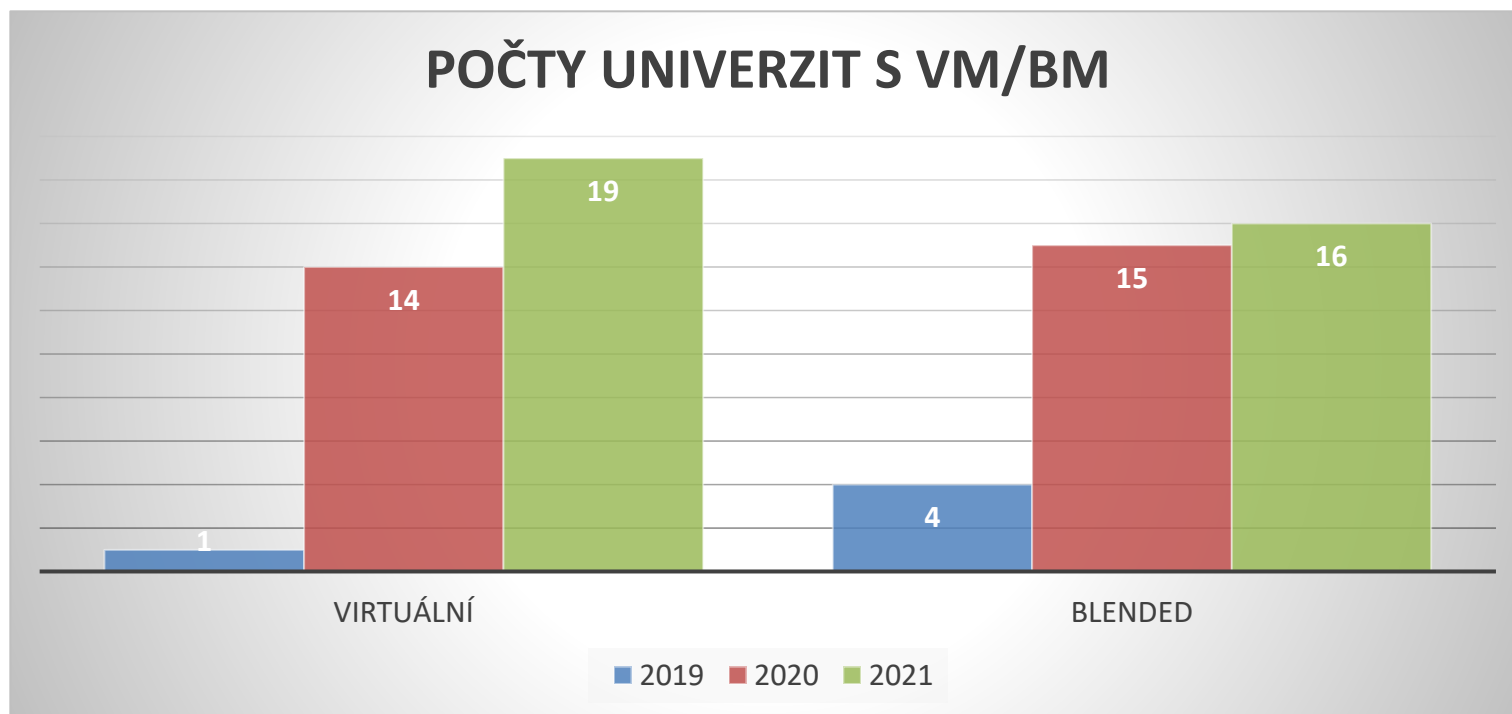
pojem frekventovaně používaný mezinárodně i v rámci ČR
(např. Strategie internacionalizace MŠMT 2021+)

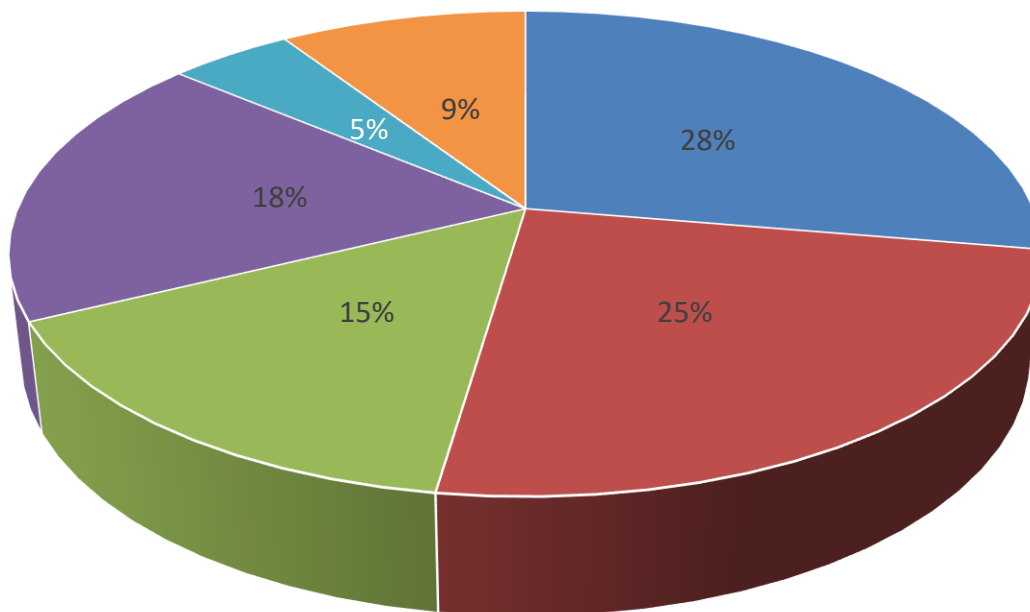
chybějící legislativní ukotvení, vč. jasného vymezení pojmu a
formátu

možné různé interpretace

Realizace virtuálních a kombinovaných mobilit na VŠ v ČR

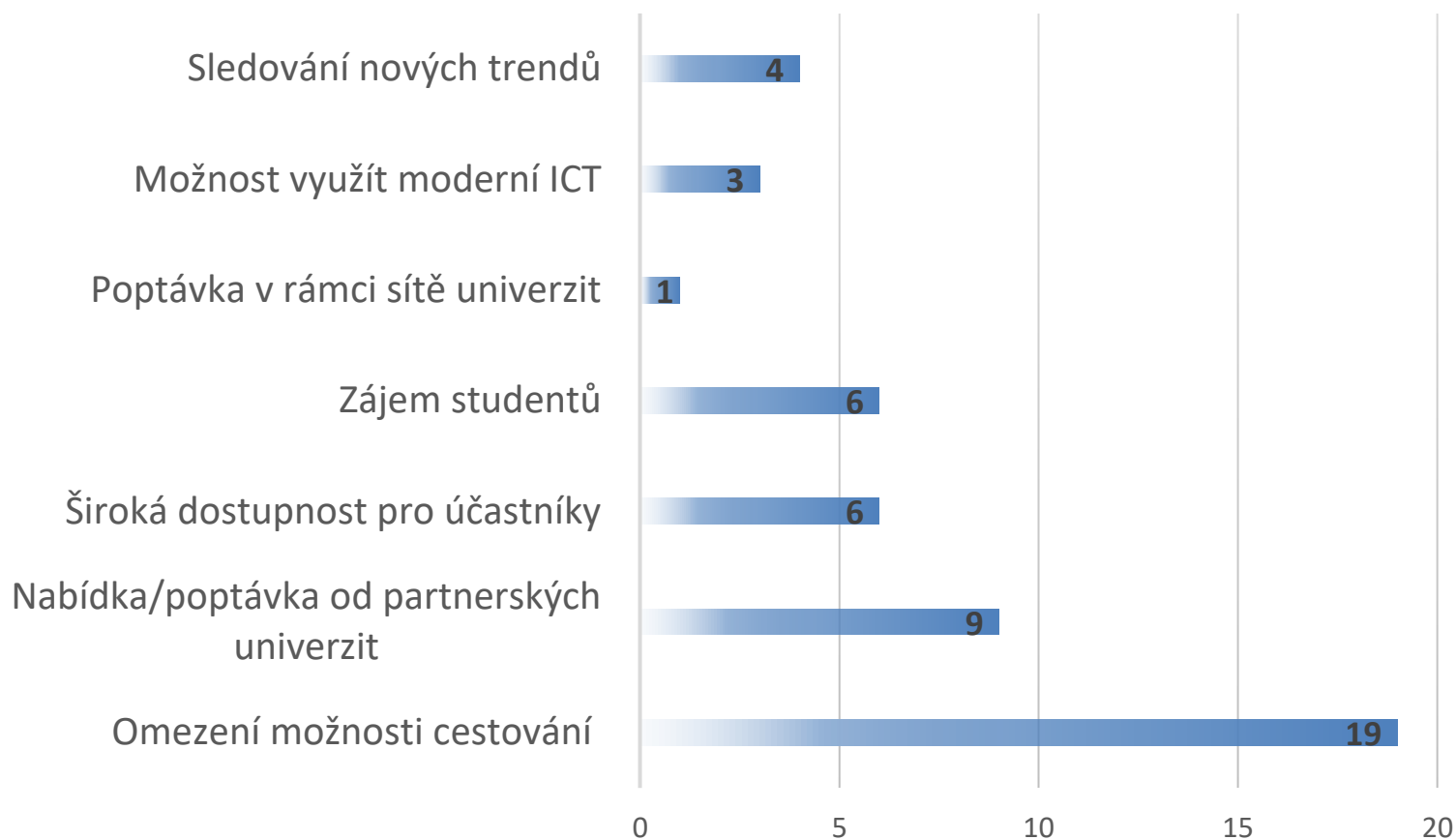

■ Studentské OUTGOING
■ Akademické OUTGOING

■ Studentské INCOMING
■ Administrativní INCOMING

■ Akademické INCOMING
■ Administrativní OUTGOING

Jaké podněty vedly k realizaci VM/KM?

- Více než **70% v rámci Erasmus +** (vč. kreditové mobility)
- Dále se realizuje v rámci:
 - ✓ CEEPUS
 - ✓ evropských univerzitních aliancí
 - ✓ jiné bilaterální smlouvy
 - ✓ EHP fondy
- 2019 - nikdo neevidoval VM/BM
- 2020 - cca 10 univerzit evidovalo
- 2022 – na většině zapojených VŠ nějaký způsob evidence i vykazování, i když se evidence liší a způsoby nejsou jednotné, 15 univerzit evidovalo (ze 17 uni), 2 VM nerealizují, ale plánují)

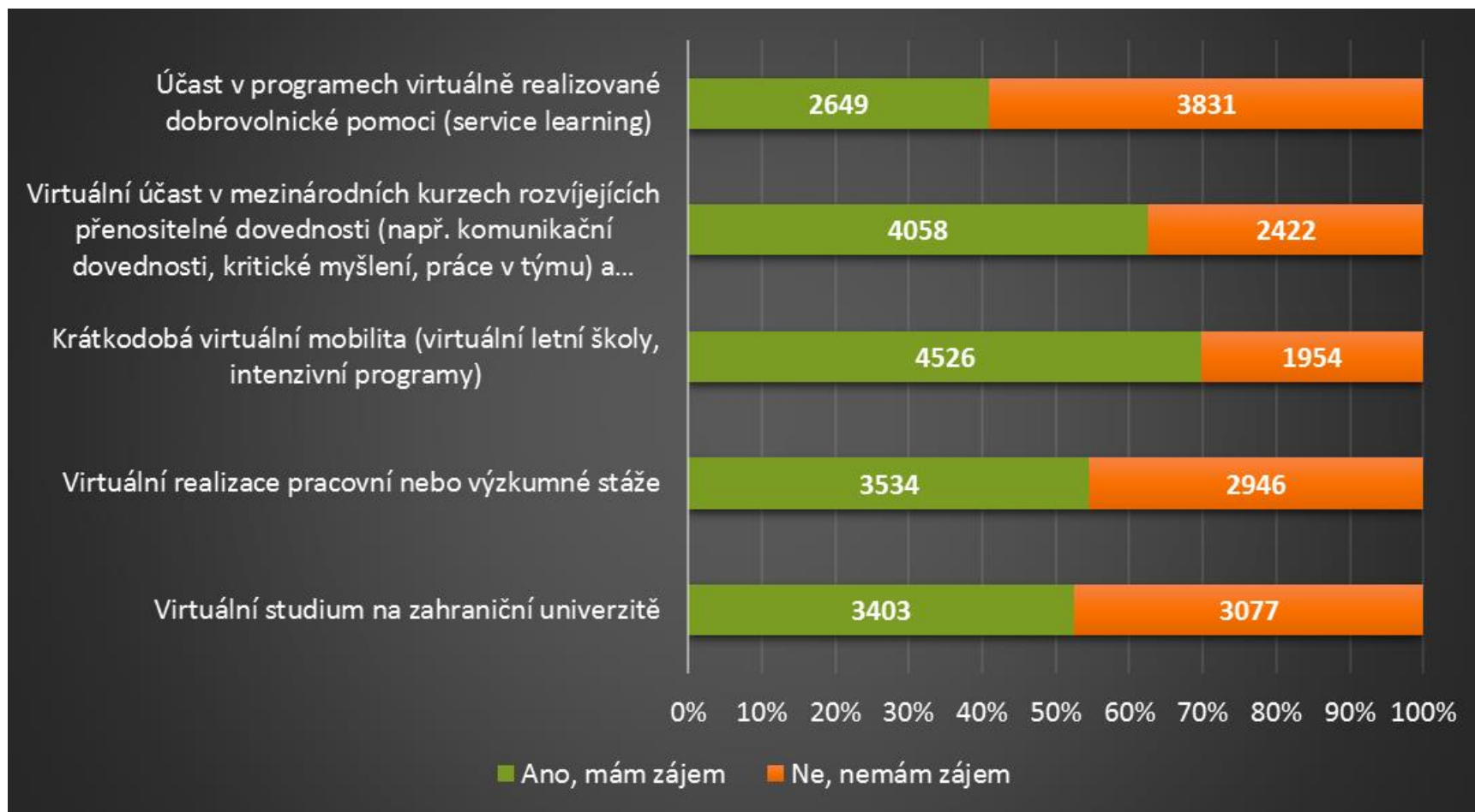
Cíl šetření

- prozkoumat **zájem** studentů o virtuální mobility
- identifikovat **překážky** na cestě k virtuálním mobilitám
- identifikovat **příležitosti** pro jejich rozvoj

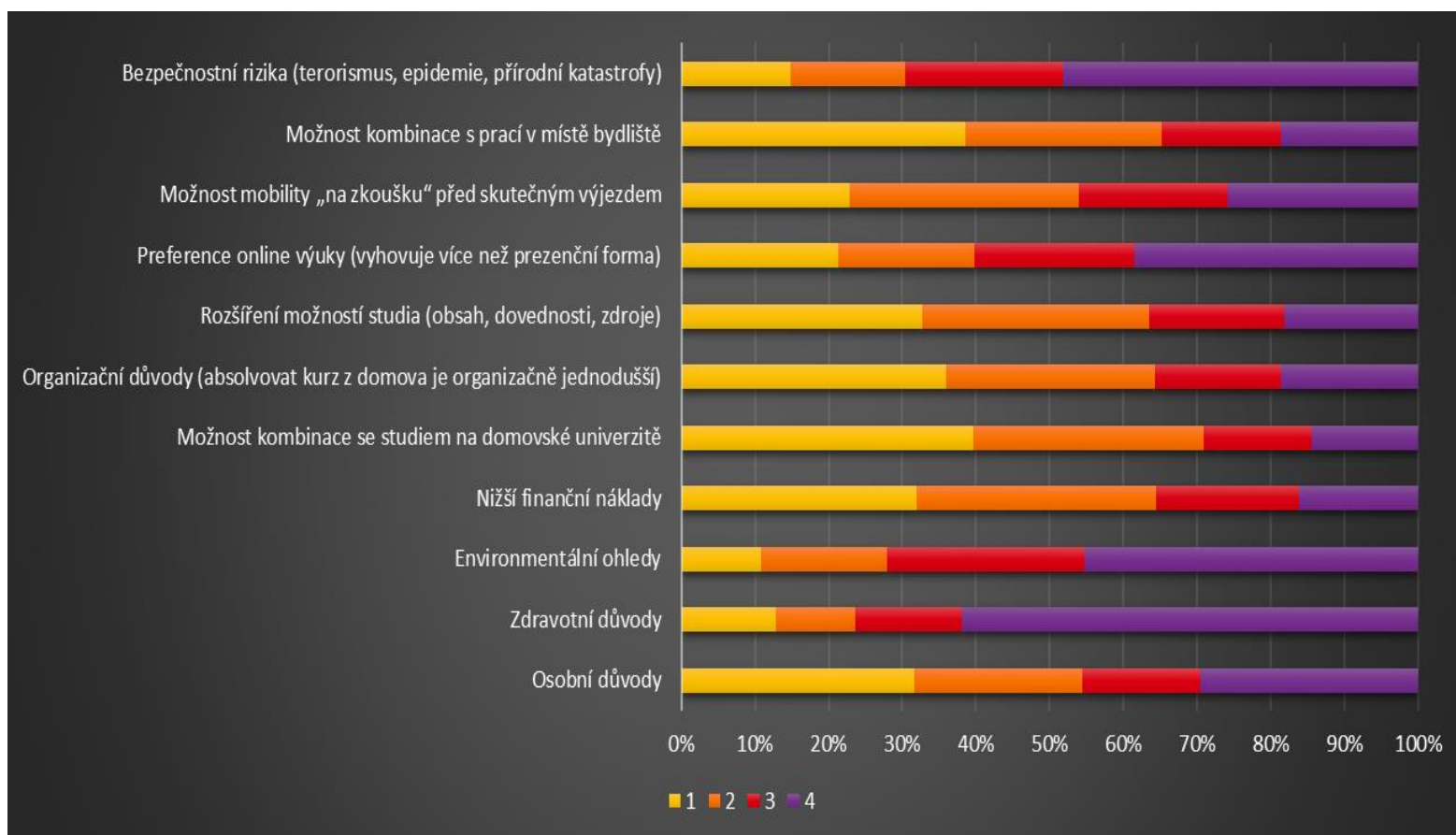
Postup:

- dotazníkové šetření mezi studenty 23 škol
- sběr dat - červen - září 2021
- 6 720 dotazníků, 2/3 respondentů studentky

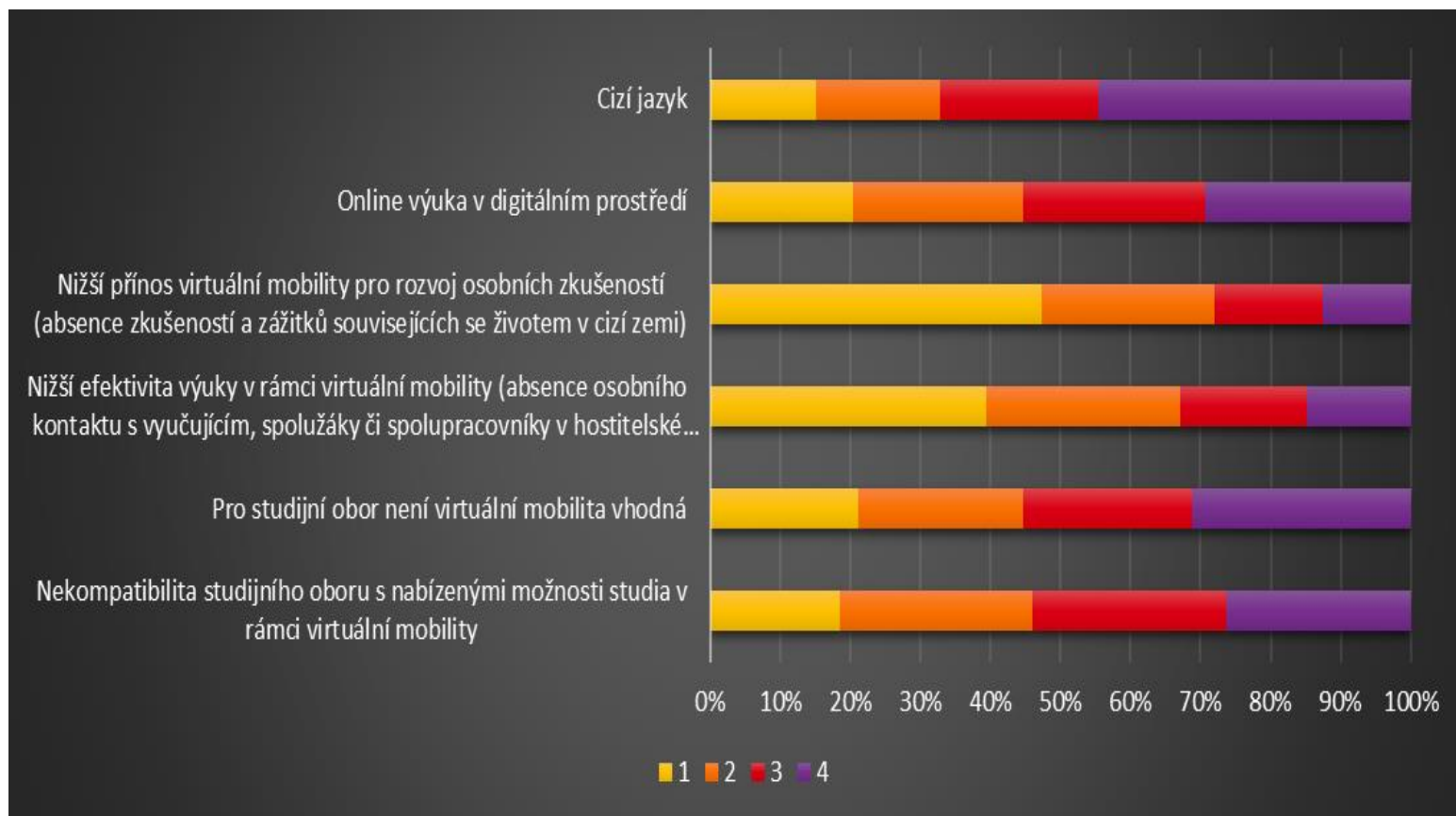
Označte mobilitu, o kterou byste případně měl/a zájem

Co Vás motivuje dát přednost účasti na virtuální mobilitě před mobilitou fyzickou s vycestováním do zahraničí?

Co jsou podle Vás hlavní překážky, které Vám brání se zúčastnit virtuální mobility, nebo účast komplikují?

- o mezinárodní vzdělávání online studenti českých VŠ **zájem mají** a novému formátu se **flexibilně** přizpůsobují, o něco větší zájem je o mobility kombinované
- přetrvávají některé **obavy** dané **neinformovaností** nebo následky „**emergency online teaching**“

„Vzhledem k tomu, že mi nevyhovuje online výuka, nejsem si jistý, jestli by mi vyhovovalo studovat zahraniční programy online. Ale možná by to bylo přínosné a zábavné, záleželo by na programu a náplni práce. Pokud bych se rozhodoval zúčastnit se online mobility, nejvíce bych nejspíše zvažoval, zda-li to budu zvládat v kombinaci s prací a studiem na univerzitě.“

- Výsledky šetření na zapojených VŠ formou fokusních skupin
- sběr dat: 6/2021 – 9/2021
- účastníci z oblasti managementu, akademických pracovníků, administrativy a studentů
- Identifikováno 7 hlavních problémových oblastí

- není jasné, co VM vlastně znamenají, možné různé výklady
- obecně **nižší „důvěra“** ve VM – srovnávání s fyzickou mobilitou a chápání VM jako méně kvalitní
- obavy z nahrazování fyzické mobility mobilitou virtuální
- nedostatek informací a metodik ohledně procesů administrace, uznávání předmětů, evidence, nastavení spolupráce, apod.
- problémy navázané na akreditace – možnosti výuky online i v prezenční formě studia

- některé předměty a studijní programy **nelze nabízet jako online kurzy** (**vhodné SP** – bakalářské SP s vysokým podílem teoretické výuky, volitelné předměty, **nehodné SP** – programy s vysokým podílem laboratorní a praktické výuky, měření v terénu, poloprovozní a průmyslové praxe, architektonických ateliérů, praxe v designových studiích, apod.)
- nemožnost spolupráce v praktických předmětech, **kontaktní výuka a trénink jsou nenahraditelné**
- **obtížnější komunikace** se studenty
- VM ze své povahy nenabízí bezprostřední poznání života v jiné zemi a přirozený **networking**
- znalosti se studenti mohou naučit z domu, ale „**dovednosti**“ jen zkušeností přímo v zahraničí, chybí praktická dimenze získávání zkušeností „**touch and learn**“
- otázky hodnocení kvality online výuky
- S VM/KM se obvykle nepracuje při vnitřním hodnocení kvality

- ne všechna pracoviště/studenti disponují **vhodnými místnostmi/vybavením pro online výuku**
- příliš mnoho platforem, menší přehlednost
- špatná technika – vliv na kvalitu
- problémy s licencemi a úložišti, kyberbezpečnost aj.

- **specifické nároky výuky v online prostředí** - není možné jen přenést „klasickou“ prezenční výuku do online prostředí
- **časová náročnost** tvorby nových či úpravy předmětů v rámci stávajících programů pro VM
- nedostatečná připravenost akademických pracovníků na to, jak dobře učit online, liší se od „pouze nouzového stavu“
- při semestru s prezenčním studiem paralelní nabídka VM znamená značnou časovou zátěž pro pedagogy a navyšování úvazků
- **chybí motivace** - bez finanční podpory a ocenění této pedagogické práce je zájem vytvářet a podporovat předměty pro VM velmi malý

- administrativní zátěž pro standardní mobilitu i pro VM je přibližně stejná – při souběhu FM a VM/KM **téměř dvojnásobná**
- nekompatibilitnost harmonogramů partnerských univerzit, nutnost posoudit na fakultní/rektorátní úrovni nabízené předměty, popř. celé studijní programy
- **nejednotné dokumenty**, kontrola
- není zcela jasné, jak a kde vykazovat VM, vnitřní systémy VŠ ještě nejsou zcela připraveny

- navazování kontaktů s novými partnerskými institucemi či hledání partnerů pro VM - ne všichni partneři v rámci např. **Erasmus+** jsou/mohou být partnery pro VM
- je třeba zajistit nové či upravené aktualizované **meziuniverzitní smlouvy**
- možné komplikace nejen vzhledem k povaze předmětů, ale také z hlediska technického, organizačního a obsahového zajištění
- problémy s časovými pásmy, platformami, se sdílením dat, apod.
- zajištění VM vyžaduje vyjasnění a nastavení řady parametrů pro úspěšnou spolupráci

- i při realizaci VM **vznikají náklady** (organizace, administrativa, data, Internet, aplikace, kyberbezpečnost, náklady na zajištění výuky a odměňování akademických pracovníků)
- značné náklady na straně přijímající instituce
- omezené možnosti financování v **rámci programu Erasmus+** (finanční podpora pouze pro KM)
- nezohledňování při hodnocení VŠ

?

?

Potenciál VM/KM na českých VŠ je značný, zatím ne plně využitý
Virtuální mobility mají potenciál jako **svébytná forma mezinárodního vzdělávání**, nikoli jako náhrada mobility fyzické.

Nahrávají tomu tyto skutečnosti:

- digitální generace studentů
- zkušenosti z období covidové online výuky
- potřeby současné mezinárodní spolupráce
- priority programu Erasmus+

- Většina VŠ pracuje s formátem VM/KM a chce pracovat i po období „vynucené“ online výuky
- Zatím chybí pevné ukotvení a systematická podpora VM (nejen finanční) + ve VŠ prostoru přetrvává určitá „nedůvěra“ vůči VM (obavy z nahrazování FM)
- Zlepšily se formy evidence, studentské VM jsou vykazovány ve VZ, zajištění VM/KM je administrativně stejně náročné jako u FM
- Existují příklady dobré praxe jak z oblasti studentských, tak zaměstnaneckých VM/KM, studenti mají o nové formáty mobilit zájem
- Zájem o VM/KM podporují spolupráce v univerzitních aliancích
- **Pro udržitelnost VM/KM jsou klíčové motivační faktory na úrovni VŠ, studentů i vyučujících**

Existující problémy VM/KM jsou řešitelné a při nastavení vhodného motivačního systému pro všechny aktéry mohou významně přispět ke **zvyšování mezinárodní zkušenosti a osvojování globálních kompetencí současné generace studentů.**

Děkuji za pozornost.

leona.stasova@uhk.cz

